

**DEN RÅDGIVANDE KOMMITTÉN
FÖR LEDAMÖTERS UPPFÖRANDE
ÅRSRAPPORT 2022**

FÖRORD

Enligt artikel 7.6 i uppförandekoden för Europaparlamentets ledamöter avseende ekonomiska intressen och intressekonflikter (bilaga I till Europaparlamentets arbetsordning; uppförandekoden) ska den rådgivande kommittén för ledamöters uppförande (den rådgivande kommittén) offentliggöra en årsrapport om sitt arbete.

Årsrapporten om den rådgivande kommitténs arbete från den 1 januari till den 31 december 2022 antogs av kommittén den 28 mars 2023.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund

2. Den rådgivande kommittén för ledamöters uppförande

2.1 Sammansättning

2.2 Ordförande

2.3 Sammanträden under 2022 och 2023

2.4 Uppgifter

2.5 Arbete som utförts under året

3. Verksamhet med anknytning till uppförandekoden

3.1 Inlämnande och uppdatering av ledamöternas förklaringar om ekonomiska intressen

3.2 Förfarande för övervakning av ledamöternas förklaringar om ekonomiska intressen

3.3 Statistik

4. Förvaltning

Sammanfattning

Denna rapport omfattar verksamheten i den rådgivande kommittén för ledamöters uppförande under perioden från den 1 januari till den 31 december 2022.

Den rådgivande kommittén uppmanades att undersöka ett fall av eventuell överträdelse av uppförandekoden.

Under året tog den rådgivande kommittén emot tre begäranden från ledamöter om riktlinjer för hur bestämmelserna i uppförandekoden ska tolkas och tillämpas. Kommittén tillhandahöll riktlinjer i förtroende och inom den tidsfrist som anges i uppförandekoden.

Kommittén fortsatte att tillämpa högsta standarder för etik och öppenhet i ledamöternas och institutionens tjänst.

Kommittén fortsatte också att reflektera över hur man kan förbättra dess funktion och öka ledamöternas medvetenhet om deras skyldigheter i fråga om etik och öppenhet enligt uppförandekoden. Dessutom är kommittén fast besluten att bidra till att stärka integriteten, oberoendet och ansvarsskyldigheten inom ramen för det nuvarande parlamentets första steg och åtgärder på medellång till lång sikt, på grundval av sina erfarenheter.

I enlighet med artikel 9 i genomförandeåtgärderna för uppförandekoden har den ansvariga förvaltningsenheten (enheten för ledamotsadministration inom generaldirektoratet för parlamentets ledning, som tillhandahåller den rådgivande kommittén sekretariatstjänster) fortsatt att utföra en allmän rimlighetskontroll av förklaringarna om ekonomiska intressen som ledamöter lämnat in under årets lopp. Vidare fortsatte enheten för ledamotsadministration i enlighet med en långvarig praxis att besvara frågor från ledamöter eller deras assistenter för att hjälpa dem att tillämpa bestämmelserna i uppförandekoden och dess genomförandeåtgärder korrekt.

Antalet uppdaterade förklaringar om ekonomiska intressen som lämnats in var 99, vilket motsvarar 88 ledamöter. Bland dessa lämnades 30 förklaringar in av tillträdande ledamöter. Vidare lämnade 38 ledamöter in 82 förklaringar om deltagande i evenemang organiserade av tredje part. Slutligen meddelades det om 52 gåvor.

1. BAKGRUND

I uppförandekoden för Europaparlamentets ledamöter avseende ekonomiska intressen och intressekonflikter fastställs vägledande principer för ledamöternas uppförande och huvudsakliga förpliktelser vid utövandet av sina mandat. Enligt de vägledande principerna ska ledamöterna agera endast utifrån ett allmänintresse och får inte ta emot någon direkt eller indirekt ekonomisk vinning eller andra förmåner.

Enligt artikel 2 c i uppförandekoden får ledamöterna inte bedriva avlönad yrkesmässig lobbyverksamhet som står i direkt relation till unionens beslutsprocess. Begränsningar för under vilka omständigheter före detta ledamöter får bedriva lobbyverksamhet eller representationsverksamhet fastställs i artikel 6 i uppförandekoden.

Uppförandekoden innehåller en definition av ”intressekonflikt” (ett personligt intresse som på otillbörligt sätt skulle kunna påverka utförandet av uppdraget som ledamot) och fastställer vilka åtgärder som behövs för att avhjälpa situationen. Om en ledamot inte själv kan lösa en faktisk eller eventuell intressekonflikt ska han eller hon skriftligen meddela talmannen. När det inte tydligt framgår av förklaringen om ekonomiska intressen huruvida en intressekonflikt föreligger eller inte ska ledamoten innan han eller hon yttrar sig eller röstar i kammaren eller i något av parlamentets organ, eller när han eller hon föreslås som föredragande, uppge alla existerande eller eventuella intressekonflikter i relation till det ärende som behandlas.

Dessutom fastställs det i uppförandekoden detaljerade bestämmelser om förklaringen om ekonomiska intressen. Framför allt är ledamöterna ansvariga för att lämna in en förklaring med alla obligatoriska upplysningar som ska vara så exakta som möjligt (exempelvis varje avlönad eller oavlönad verksamhet, syssla och medlemskap under de tre år som föregick tillträdet som ledamot och även under mandatet, jämte medverkan i företag, mottagna bidrag och respektive inkomstkategori). Ledamöterna har också rätt att lämna ytterligare information. Den första förklaringen ska lämnas in före utgången av parlamentets första sammanträdesperiod efter ett Europaval eller, under valperioden, inom 30 dagar efter det att ledamoten tillträtt sitt mandat i Europaparlamentet. Om en förändring sker ska en reviderad förklaring lämnas in senast i slutet av påföljande månad. En ledamot får inte väljas till en befattning inom Europaparlamentet eller dess organ, utses till föredragande eller delta i en officiell delegation eller i interinstitutionella förhandlingar om han eller hon inte har lämnat in sin förklaring om ekonomiska intressen.

Ledamöternas upplysningsskyldigheter kompletteras av genomförandeåtgärderna för uppförandekoden. Enligt dessa bestämmelser måste ledamöterna utan dröjsmål lämna information om sin närvaro vid evenemang som organiseras av personer eller organisationer vid sidan av en officiell delegation från Europaparlamentet, när kostnaderna för deras resa, logi och/eller uppehälle betalas eller ersätts av tredje part (förutom vissa kategorier: EU-institutioner, medlemsstaternas myndigheter, internationella organisationer, politiska partier osv.).

Ledamöterna är skyldiga att underrätta talmannen om och överlämna alla gåvor som de mottar när de officiellt företräder Europaparlamentet. Dessutom ska ledamöterna när de utövar sina uppdrag avstå från att ta emot gåvor vars ungefärliga värde överstiger 150 EUR.

Dessa förklaringar och registret över officiella gåvor finns direkt tillgängliga på parlamentets offentliga webbplats.

Alla ovannämnda upplysningsskyldigheter avspeglar parlamentets starka engagemang för öppenhet och etik. I uppförandekoden föreskrivs dessutom en mekanism för övervakning och tillämpning av dess bestämmelser.

På begäran av talmannen undersöker den rådgivande kommittén alla påstådda överträdelser av uppförandekoden, och talmannen kan anta ett beslut om att någon av de påföljder som avses i artikel 176 i arbetsordningen ska göras gällande.

2. DEN RÅDGIVANDE KOMMITTÉN FÖR LEDAMÖTERS UPPFÖRANDE

2.1 Sammansättning

Den rådgivande kommittén inrättades genom artikel 7.1 i uppförandekoden.

Enligt artikel 7.2 och 7.3 i uppförandekoden ska talmannen när han eller hon tillträder sin befattning utse fem ständiga ledamöter som ingår i utskottet för konstitutionella frågor respektive utskottet för rättsliga frågor, med beaktande av deras erfarenhet och den politiska jämvikten.

Under den andra perioden på två och ett halvt år under den nionde valperioden hade den rådgivande kommittén följande ständiga ledamöter som utsetts av talmannen den 16 mars 2022:

- Danuta Maria Hübner (PPE, Polen),
- Giuliano Pisapia (S&D, Italien),
- Pascal Durand (dåvarande Renew, Frankrike), ersattes av Gilles Boyer (Renew, Frankrike) den 7 december 2022,
- Heidi Hautala (Verts/ALE, Finland),
- Geert Bourgeois (ECR, Belgien).

I början av sin mandatperiod ska talmannen även utse en reservledamot för varje politisk grupp som inte är representerad bland de ständiga ledamöterna i den rådgivande kommittén. Under den andra perioden på två och ett halvt år under den nionde valperioden var reservmedlemmarna följande:

- Gerolf Annemans (ID, Belgien),
- Helmut Scholz (The Left, Tyskland).

2.2 Ordförande

Enligt artikel 7.2 andra stycket i uppförandekoden ska varje ständig ledamot i den rådgivande kommittén enligt ett roterande system vara ordförande under sex månader. Enligt artikel 3 i kommitténs arbetsordning ska roteringen dessutom i princip ske i fallande ordning efter storleken på de politiska grupper som ledamöterna i kommittén tillhör.

Under 2022 var Hübner och Pisapia de ständiga ledamöter i den rådgivande kommittén som tjänstgjorde som ordförande.

2.3 Sammanträden under 2022 och 2023

Den rådgivande kommitténs sammanträdeskalender för 2022 antogs den 26 april 2022 och den rådgivande kommittén sammanträdde därefter vid åtta tillfällen enligt följande:

Kalender över sammanträden som ägt rum 2022

Tisdagen den 26 april (konstituerande sammanträde)
Tisdagen den 17 maj
Onsdagen den 15 juni
Tisdagen den 5 juli
Onsdagen den 14 september
Tisdagen den 27 september
Tisdagen den 18 oktober
Tisdagen den 13 december

Den 13 december 2022 antog den rådgivande kommittén sin sammanträdeskalender för 2023:

Sammanträdeskalender för 2023

Tisdagen den 17 januari
Tisdagen den 28 februari
Tisdagen den 28 mars
Tisdagen den 25 april
Tisdagen den 30 maj
Tisdagen den 27 juni
Tisdagen den 18 juli
Tisdagen den 19 september
Tisdagen den 24 oktober
Tisdagen den 14 november
Tisdagen den 5 december

2.4 Uppgifter

Den rådgivande kommittén har ansvar för följande:

- På begäran tillhandahålla ledamöterna riktlinjer för hur bestämmelserna i uppförandekoden ska tolkas och tillämpas.

Enligt artikel 7.4 första stycket i uppförandekoden ska den rådgivande kommittén ge riktlinjer i förtroende och inom 30 kalenderdagar. Varje ledamot kan vända sig till kommittén med en begäran om riktlinjer för tolkning och tillämpning av bestämmelserna i uppförandekoden och har rätt att åberopa dessa riktlinjer.

- Kommittén ska bedöma misstänkta fall av överträdelser av uppförandekoden och ge talmannen råd om vilka åtgärder som eventuellt bör vidtas.

Denna bedömning ska ske på begäran av talmannen enligt artikel 7.4 andra stycket och artikel 8 i uppförandekoden.

Då det finns anledning att misstänka att en ledamot av Europaparlamentet eventuellt gjort sig skyldig till överträdelser av denna uppförandekod ska talmannen, utom i uppenbart oskäligen fall, delge den rådgivande kommittén dessa misstankar. Den rådgivande kommittén granskar därefter omständigheterna kring den påstådda överträdelser och får höra den berörda ledamoten. Kommittén utfärdar en rekommendation till talmannen om ett eventuellt beslut.

Om talmannen efter att tagit del av denna rekommendation drar slutsatsen att den berörda ledamoten har brutit mot uppförandekoden, ska talmannen fatta ett motiverat beslut om påföljder i enlighet med artikel 176 i arbetsordningen.

2.5 Arbete som utförts under året

2.5.1 Eventuella överträdelser av uppförandekoden

Under 2022 hänvisade talmannen en eventuell överträdelse av uppförandekoden till den rådgivande kommittén.

Fallet gällde en påstådd intressekonflikt i samband med en ledamots deltagande i omröstningen om en parlamentsresolution och en extern verksamhet som bedrivits parallellt med utövandet av ledamotens mandat, samt eventuell ”otillbörlig påverkan” i den mening som avses i artikel 2 b i uppförandekoden.

I sin bedömning konstaterade den rådgivande kommittén att ledamöterna måste undvika varje oansvarigt beteende som förefaller ge upphov till en faktisk eller potentiell intressekonflikt och att upplysningsskyldigheten, särskilt ledamotens förklaring om ekonomiska intressen, även syftar till att ”informera allmänheten om de risker för intressekonflikter som föreligger för [ledamöter]”¹.

¹ Dom av den 15 juli 2015, Dennekamp mot Europaparlamentet, T-115/13, EU:T:2015:497, punkt 106.

I sin rekommendation till talmannen drog den rådgivande kommittén, efter att ha hört den berörda ledamoten, slutsatsen att ingen överträdelse av uppförandekoden kunde konstateras i fallet.

2.5.2 Riktlinjer för hur uppförandekoden ska tolkas och tillämpas

Under året tog den rådgivande kommittén, i enlighet med artikel 7.4 första stycket, emot tre formella begäranden av ledamöter om riktlinjer för hur uppförandekoden ska tolkas och tillämpas.

- Intressekonflikt och makes/makas yrkesverksamhet

Det första ärendet gällde en begäran om vägledning från en ledamot om en eventuell intressekonflikt i samband med en utnämning till föredragande för ett visst ärende och makens/makans yrkesverksamhet.

Den rådgivande kommittén noterade de tillämpliga reglerna i uppförandekoden och särskilt ledamotens skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder för att lösa en intressekonflikt.

Kommittén påpekade också att Europeiska unionens domstols hittillsvarande rättspraxis har klargjort att ”intressekonflikt” i artikel 3 i uppförandekoden definieras inte bara som ett personligt intresse som faktiskt påverkar ledamotens tjänsteutövning, utan även som ”en situation där det identifierade intresset i allmänhetens ögon kan förefalla påverka ledamotens möjlighet att utöva sitt offentliga uppdrag på ett opartiskt och objektivt sätt”².

Den rådgivande kommittén ansåg att makens/makans yrkesverksamhet, i allmänhetens ögon, kunde förefalla påverka ledamotens arbete som föredragande, även om ledamoten skulle agera på ett opartiskt och objektivt sätt och inga faktiska personliga intressen skulle påverka utövandet av föredragandens uppdrag på ett otillbörligt sätt.

Den rådgivande kommittén rekommenderade därför ledamoten att överväga att avstå från uppdraget som föredragande i det berörda ärendet som en lämplig åtgärd för att förhindra verkliga eller potentiella intressekonflikter.

- Intressekonflikt och annan verksamhet

Den andra begäran om vägledning gällde en ledamots medlemskap i utskott och den verksamhet som bedrevs parallellt med mandatet.

I detta fall påminde den rådgivande kommittén om att varje ordinarie avlönad verksamhet måste redovisas i ledamotens förklaring om ekonomiska intressen, i enlighet med artikel 4.2 c i uppförandekoden, och att denna förklaring måste vara exakt för att uppförandekodens bokstav och andemening ska iakttas, även med tanke på att informera allmänheten om eventuella risker för intressekonflikter som föreligger.

Vidare ansåg den rådgivande kommittén att det inte kunde uteslutas att ledamotens arbete skulle kunna leda till intressekonflikter, särskilt med beaktande av de berörda utskottens ansvarsområden.

² Dom av den 15 juli 2015, Dennekamp mot Europaparlamentet, T-115/13, EU:T:2015:497, punkt 106.

Den rådgivande kommittén ansåg därför att ledamoten bör ägna särskild uppmärksamhet åt de allmänna och särskilda upplysningsskyldigheterna och skyldigheten att avhjälpa alla faktiska eller potentiella intressekonflikter, i enlighet med artikel 3 i uppförandekoden, genom att avstå från att delta i parlamentets verksamhet (inbegripet utarbetande av ändringsförslag och deltagande i omröstningen) eller arbetsverksamhet på områden som kan påverka den ena eller den andra verksamheten.

- Intressekonflikt och aktieinnehav

Det sista fallet gällde möjligheten att äga och ta emot aktier när denna information redovisades i förklaringen om ekonomiska intressen och om det förelåg eller inte förelåg en intressekonflikt i fall av minoritetsinnehav och möten med företrädare för det berörda företaget.

I detta sammanhang noterade den rådgivande kommittén att det i uppförandekoden inte finns någon allmän skyldighet att deklarerat alla aktier som en ledamot äger. Av öppenhetsskäl och för att informera allmänheten om eventuella risker för intressekonflikt ska dock ”medverkan i ett företag eller i ett partnerskap, om den allmänna politiken kan påverkas eller om denna medverkan ger ledamoten ett väsentligt inflytande över det berörda organets ärenden” redovisas i ledamotens förklaring om ekonomiska intressen. Detsamma gäller ”alla ekonomiska intressen som skulle kunna inverka på ledamotens utförande av sitt uppdrag” och ”medverkan i styrelsen eller ledningen för ett företag” (artikel 4.2 d f och h i uppförandekoden).

Den rådgivande kommittén ansåg att en mindre aktieägare kan befinna sig i en intressekonflikt i den mening som avses i artikel 3 i uppförandekoden, eftersom den ringa andelen aktier som ägs i ett visst företag inte hindrar att det eventuellt föreligger ett personligt intresse som på ett otillbörligt sätt skulle kunna påverka verksamheten som ledamot.

Utskottet ansåg också att obligatoriskt eller frivilligt offentliggörande av möten inte påverkar ledamotens skyldighet att lösa intressekonflikten i enlighet med uppförandekoden.

Mot bakgrund av ovanstående rekommenderade den rådgivande kommittén ledamoten att inte delta i utarbetandet av ändringsförslag och att inte delta i omröstningen i utskottet och/eller i kammaren och att inte ta på sig vissa uppdrag och/eller uppgifter i ärenden där allmänheten kan få intrycket att ledamoten befinner sig i en intressekonflikt i förhållande till det företag vars aktier han eller hon äger.

Dessutom fortsatte sekretariatet under hela denna period i enlighet med sin inarbetade praxis att besvara frågor från ledamöter eller deras assistenter för att hjälpa dem att på rätt sätt tillämpa bestämmelserna i uppförandekoden och dess genomförandeåtgärder.

2.5.3. Förbättring av kommitténs funktionssätt och ökad medvetenhet hos ledamöterna

Den rådgivande kommittén är övertygad om att ett effektivt genomförande av parlamentets regler om etik, integritet och öppenhet är avgörande för att bevara parlamentets värdighet och medborgarnas förtroende. På grundval av sina erfarenheter övervägde kommittén därför hur man kan förbättra kommitténs funktion och den befintliga ramen för att på bästa sätt tjäna institutionen och ledamöterna.

Den rådgivande kommittén diskuterade frågor såsom omfattningen av de icke-bindande råd som den kunde ge talmannen och bättre sätt att kommunicera med ledamöterna och öka deras medvetenhet om deras skyldigheter vad gäller etik och integritet och upplysningsskyldighet, bland annat på området ”intressekonflikter”, även genom att bättre utnyttja den årsrapport som kommittén offentliggör.

Kommittén övervägde också att se över eventuella brister i genomförandet av de tillämpliga reglerna och var beredd att diskutera mer omfattande förbättringar.

Denna diskussion kommer nu att fortsätta inom ramen för genomförandet av förslagen om stärkande av integritet, oberoende och ansvarsskyldighet – de första stegen, som godkändes av talmanskonferensen den 8 februari 2023, och av åtgärder på medellång till lång sikt.

3 VERKSAMHET MED ANKNYTNING TILL UPPFÖRANDEKODEN

3.1 Inlämnande och uppdatering av ledamöternas förklaringar om ekonomiska intressen

Enligt artikel 4.1 i uppförandekoden ska Europaparlamentets ledamöter, med personligt ansvar, lämna in en ingående förklaring om ekonomiska intressen före utgången av parlamentets första sammanträdesperiod efter ett Europaval eller, under valperioden, inom 30 dagar efter det att ledamoten tillträtt sitt mandat. År 2022 lämnade 30 nyvalda ledamöter in sina förklaringar om ekonomiska intressen.

Dessutom innehåller artikel 4.1 ett krav på att ledamöterna redovisar alla förändringar som inverkar på deras förklaringar senast i slutet av den månad som följer på den månad då förändringarna skedde. Till följd av detta krav lämnade 58 ledamöter in 69 uppdaterade förklaringar till talmannen under 2022.

3.2 Förfarande för övervakning av ledamöternas förklaringar om ekonomiska intressen

I artikel 9 i genomförandeåtgärderna för uppförandekoden anges bestämmelser för ett övervakningsförfarande som ska genomföras av den ansvariga enheten med avseende på ledamöternas förklaringar om ekonomiska intressen.

Om det finns skäl att anse att en förklaring innehåller uppenbart felaktiga, oseriösa, oläsliga eller obegripliga uppgifter, ska enheten för ledamotsadministration inom generaldirektoratet för parlamentets ledning på talmannens vägnar utföra en allmän rimlighetskontroll för att försöka klargöra fakta. Den berörda ledamoten ska ges skäligt rådrum att yttra sig. Om de förklaringar som lämnats in anses otillräckliga och kontrollen således inte har avgjort frågan ska talmannen besluta hur man ska gå vidare. Under 2022 inträffade inget sådant fall.

Under hela året tillämpas övervakningsförfarandet på nya förklaringar som lämnats in av ledamöter som tillträder sitt mandat under valperioden. Det tillämpas också om befintliga förklaringar ändras.

3.3 Statistik

		2019 Andra halvåret	2020	2021	2022
Förklaringar över ekonomiska intressen	Nya (tillträdande ledamöter)	759	39	9	30
	Uppdateringar	47	129	93	69
	Totalt	806	168	102	99
Förklaringar om deltagande i evenemang organiserade av tredje parter		79	31	56	82
Meddelanden om gåvor		0	3	1	52

4 FÖRVALTNING

Enheten för ledamotsadministration inom generaldirektoratet för parlamentets ledning tillhandahåller den rådgivande kommittén sekretariatstjänster och har av generalsekreteraren utsetts till ansvarig enhet enligt artiklarna 2, 3, 4 och 9 i genomförandeåtgärderna för uppförandekoden. Kontaktuppgifterna är följande:

Advisory.Committee@europarl.europa.eu

Europaparlamentet
Sekretariatet för den rådgivande kommittén för ledamöters uppförande
Rue Wiertz/Wiertzstraat 60
SPA AK 07B022
1047 Bruxelles/Brussel – BELGIQUE/BELGIË